

เทศน์เช้า วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ศาสนาพุทธ เห็นไหม ศาสนาแห่งปัญญา สอนให้มีสติสัมปชัญญะ ถ้าไม่มีเหตุการณ์ วิกฤตมันก็ไม่ตื่นตื่น ถ้ามีเหตุการณ์วิกฤตมัน ไม่มีสติสัมปชัญญะเลย ตื่นตื่นไปกับเขาหมดเลยนะ นี่ความเป็นไปของโลก โลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดมันไม่เป็นอนิจจังทั้งหมดหรอก แม้แต่ชีวิตเราวิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้นะ ชีวิตนี้อายุการใช้งานไง แม้แต่วัตถุก็มีเสื่อมค่า เสื่อมสภาพ มีอายุการใช้งาน แต่ชีวิตเรา อายุการใช้งานของอายุเราขนาดไหน?

ถ้าอายุการใช้งาน เห็นไหม โลกนี้อนิจจัง คำว่าอนิจจังมันแปรสภาพตลอดเวลา คำว่าแปรสภาพนะ ถ้าเราตั้งสติแล้วมาดูตรงนี้ มาดูชีวิตของเรา ใ่อ้หน้าที่การงานก็เป็นหน้าที่การงานนะ หน้าที่การงานเราต้องอาศัย ต้องเป็นไป แต่มันไม่ทุกขไม่ร้อนจนเกินไปไง แต่เพราะมันไปเอาโลกเป็นใหญ่ พอโลกเป็นใหญ่ก็วัดค่ากันที่วัตถุ พอวัดที่วัตถุเห็นว่าสิ่งใดมีมากมีน้อย มีมากมีน้อยถ้าเป็นกรรมมันเป็นสัมภาระ มันเป็นภาระหน้าที่ไ้ ภาระที่ต้องแบกความรับผิดชอบ

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา สิ่งในโลกมันเป็นวัตถุ เวลาเก็บข้าวเก็บของเก็บเข้าที่มันต้องใช้สถานที่ ความรู้สึกมันเป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรมมันก็เป็นวัตถุอันหนึ่งถ้าเป็นนักปฏิบัติ นะ แต่ถ้าเราเป็นนักปฏิบัติ เราเป็นฆราวาส เราเป็นมนุษย์ นี่สิ่งที่เป็นนามธรรมแทบจับต้องไม่ได้เลย จับต้องไม่ได้เลยถึงทำอะไรกันไม่ได้ใจ แต่ถ้าเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าเป็นสมาธิจิต มันสงบเข้ามา มันก็รู้ของมันนะว่าจิตสงบเข้ามา

จิตสงบ ปัญญาเวลาก้าวเดินปัญญารู้ว่าเป็นปัญญา ปัญญาคิด ปัญญาดู มันก็รู้ว่าเป็นปัญญาคิดหรือปัญญาดูนะ มันตั้งเป้าหมายไว้คิด เห็นไหม สัมมาทิฐิ มรรค ๘ สัมมาทิฐิ ทิฐิ ความถูกต้องเริ่มต้นเลย แต่ที่มันเป็นมิจฉาทิฐิ มิจฉาทิฐิเพราะอะไร? มิจฉาทิฐิเพราะศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วตั้งเป้า นี่เอาสิ่งนั้นมาเป็นกรอบ มันไม่ใช่ตั้งเป้า ถ้าตั้งเป้าเป็นอธิฐานบารมี แต่ตั้งเป็นกรอบไป เป็นกรอบกลัวผิดพลาด กลัวทุกๆ อย่างไปหมดเลย กรอบอันนั้นมันทำให้เราเป็นไปไม่ได้

นี่มีฉันทิภูฏี ทั้งๆ ที่ว่าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ถูกต้อง แต่เพราะ
การศึกษาของเรา ด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยากของเรา เราสร้างกติกาไว้ปิดกั้นตัวเอง
มรรคต้องเป็นอย่างนั้น สมาธิต้องเป็นอย่างนั้น สติต้องเป็นอย่างนั้น สิ่งที่เป็นอย่างนั้นนะ แล้ว
จิตมันเป็นสภาวะที่มันเป็นนามธรรม มันเป็นไปได้หมด ถึงเป็นอุปกิเลส กิเลสอย่างละเอียด
กิเลสอย่างหยาบๆ กิเลสโดยเปลือก โดยเปลือกคือขั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ...

รูปคืออารมณ์ความรู้สึก ที่มันคิดขึ้นมาเป็นรูปแล้ว เวทนาคือความพอใจและไม่พอใจ
สัญญาคือข้อมูล สังขารคือความคิด ความปรุง ความแต่ง ที่มันเสริมรูป วิญญาณรับรู้ขึ้นไป เห็น
ใหม่ นี่สิ่งนี้มันเป็นกิเลสอย่างหยาบๆ กิเลสอย่างหยาบๆ คือว่ามันเป็นสามัญสำนึกของมนุษย์ที่
มันมีอยู่แล้ว สามัญสำนึกของมนุษย์นี้ทำให้เราคิด มันเป็นการจุดประกาย แล้วคิดต่อเนื่องไม่มี
วันจบเห็นใหม่ มันเลยเป็นความทุกข์ มันเป็นความทุกข์ว่าหักพรวดไม่ได้ ถึงเก็บเป็นความเครียด
เลย

แต่ถ้าเป็นอุปกิเลส จิตมันสงบเข้ามาจากเปลือก จากรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
เข้าไปถึงตัวจิต ตัวจิตนี้ความสว่างไสว ความผ่องใส โอภาสความเป็นไปของจิตมันเป็นกิเลสอีก
แหละ มันเป็นอุปกิเลส แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปมันเป็นโอภาส มันเป็นความสว่างไสว มัน
เป็นความรู้สึก นี่มันเป็นญาณ มันเป็นกิเลส แต่ความรู้สึกของเราว่ามันเป็นญาณเพราะอะไร?
เพราะทิวใจ มันเป็นมีฉันทิภูฏี ความไม่เข้าใจของจิต จิตมันไม่เคยเข้าใจ มันไม่เคยประสบ
สัมผัส มันไม่เคยสัมผัสของจิต เห็นใหม่ นี่ถึงว่านามธรรมที่จับต้องไม่ได้

แต่ถ้าผู้ประพฤติปฏิบัติ นามธรรมนี้จับต้องได้ แล้วนามธรรมนี้คงที่ นามธรรมนี้คงที่เลย
เพราะอะไร? เพราะมันไม่เกิดไม่ตายต่อไป แต่ที่ปัจจุบันนี้มันต้องเกิดต้องตายเพราะอะไร?
เพราะสิ่งที่เป็นพลังงานที่คงที่ แต่มันมีความรู้สึกของเปลือก เห็นใหม่ ของเปลือกคือรูป เวทนา
สัญญา สังขาร วิญญาณ เปลือกอันนี้มันมีสี แสง เปลือกอันนี้มันมีเชื้อไข มันมีพลังงาน มัน
ขับเคลื่อนไป

ไต่ตัวจิตแท้ๆ มันอยู่ในเปลือกที่ครอบงำอันนี้ เปลือกครอบงำอันนี้ เห็นใหม่ สิ่งที่ทำ
ความสะอาดแล้ว สิ่งที่เป็นนามธรรมแต่จับต้องได้ พิสูจน์ได้ รู้สึกได้ สัมผัสได้ ความสัมผัสอันนี้
ถึงบอกว่าสิ่งนี้มันเป็นความรู้สึกจากภายใน จะเอามาสื่อสารกันได้อย่างไร?

สื่อสาร เห็นไหม ครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ออกมามันเปรียบเทียบทั้งนั้นนะ มันเป็นข้อมูล เปรียบเทียบไง มันเป็นตัวอย่าง มันเป็นสมมุติอันหนึ่ง สมมุติที่สื่อภาษาออกมาสื่อกัน แล้วเรา ประพฤติปฏิบัติเข้าไป ตาสบคานี้ เอ๊ะ เอ๊ะ อันนั้นเป็นความจริงนะ ความจริงมันเป็นสัจจะ ความจริงภายใน มันเอาออกมามันเหนือสมมุติไง มันออกมาเป็นสมมุติบัญญัติไม่ได้ แต่! แต่ถ้า คนไม่เป็นพูดออกไป เห็นไหม

นี่คนตาบอดนะ เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พูดถูกก็ได้ พูดผิด ก็ได้ คำว่าพูดถูกนี่พูดไปแล้วมันไปตรงกับทฤษฎีไง ตรงกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า เราฟังแล้วมันก็คิดว่าถูก พูดผิดก็ได้ ผิดเพราะอะไร? เพราะตาบอด ตาบอดไม่เคยเข้าใจ ไม่เคยสัมผัส จิตไม่เคยสัมผัสสมาธิ จิตไม่เคยสัมผัสปัญญา จิตไม่เคยมีความรู้อะไรขึ้นมาเลย แต่ สิ่งต่างๆ มันคิดมาโดยจินตนาการ โดยความรู้สึกของตัว เห็นไหม พูดออกมานี่ผิดหมดแหละ

คูลีซึ้งนกกเป็นนกก ซึ้งไม้เป็นไม้ ครูบาอาจารย์ที่เราเชื่อถือ ซึ้งนกกเป็นนกก ซึ้งไม้เป็นไม้ เราคิด ของเราว่าเป็นอย่างนั้นนะ แต่ถ้าเราปฏิบัติขึ้นไปเป็นตามความจริง ถ้าเขาซึ้งไม้เป็นนกเราจะ ยอมรับไหม? ถ้าเขาซึ้งนกกเป็นไม้ นั้นมันกลับกัน เห็นไหม มันเป็นไปไม่ได้หรอก ซึ้งนกกก็คือต้อง เป็นนกก ซึ้งไม้ก็ต้องเป็นไม้ ไม้ก็คือไม้ นกก็คือนกก ถ้าสัมผัสเข้าไปตามความเป็นจริง มันเป็น สภาวะเป็นอย่างนั้นนะ มันถึงสิ่งที่เป็นความจริง

ความจริงอย่างนี้มันกลับไม่มีความเสื่อมสภาพ อายุการใช้งานมันไม่มี ชีวิตเรานี้คืออายุ การใช้งาน มิติหนึ่ง มนุษย์ภพหนึ่ง ชาติหนึ่ง นี่อายุการใช้งานของมัน แล้วเราจะยึดอายุการใ้ งานของมัน เห็นไหม พยายามออกกำลังกายกัน ทำให้ชีวิตนี้แข็งแรง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ สิ่งนี้เพื่อ เป็นการยึดอายุการใช้งาน แต่มันเป็นไปตามสภาวะแบบนั้นนะ

“ชีวิตมีการพลัดพรากเป็นที่สุด”

ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ถึงที่สุดแล้วมันต้องแปรสภาพไปเป็นธรรมดา มันเป็น ธรรมดานะ แต่เราวิตกกังวล พอเป็นธรรมดาขึ้นมา นี่ถ้าเราศึกษาธรรม เรามีหลักเกณฑ์ของเรา เห็นไหม ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แต่เราเตรียมตัวพร้อม เรามีบุญกุศล เราได้สร้างสิ่งที อบอุ่นใจของเราขึ้นมา

เวลาเดินทางเราต้องมีเงินมีทองเพื่อจะเดินทาง เพื่อจะใช้สอยนะ เวลาจิตมันจะเคลื่อนออกไปจากใจ นี่เวลาเราคิดถึงความรู้สึกเราสิ เราวิตกกังวลไหม? เราลังเลสงสัยไหม? กับจิตที่มันได้สร้างสมของมันมา เวลามันออกไปมันจะวิตกกังวลไหม? มันพร้อมจะเดินทางนะ มันมีเสบียงของมัน มันมีสิ่งที่ไปกับจิต เพราะอะไร? เพราะบาปบุญคุณโทษมันอยู่ที่จิต มันอยู่ที่ความรู้สึกไง

ความรู้สึกมันอยู่ที่จิต ความรู้สึกอันนี้เป็นเปลือก แต่มันไปจากพลังงานตัวนั้น พลังงานตัวนั้นคือตัวจิต จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ขุ่นมัวปนกับกิเลส เห็นไหม พลังงานที่ส่องใส พลังงานที่เป็นไปมันเป็นกิเลส มันเป็นอวิชชา สิ่งที่เป็นอวิชชาแล้วใครเห็นมัน?

ไม่มีใครเห็นมันหรอก สิ่งให้เห็นเห็นไม่ได้ เห็นด้วยจินตนาการ เห็นไหม คุณเหมือนทางการแพทย์เขาผ่าตัดอยู่ทุกวันแหละ เขารักษาคนไข้ทุกวัน เขาไม่เคยเห็นกาย แม้แต่เมื่อจับอยู่ที่นี่เขายังไม่เห็นกายเลย เพราะเขาเห็นกายด้วยตาเนื้อ แต่ถ้าจิตมันเห็นกาย จิตมันสงบเข้าไปแล้วมันเห็นกายจากความจริง จากข้อเท็จจริงของมัน

ถ้าจิตมันเห็นกายตามข้อเท็จจริง เห็นไหม นี่เห็นกายโดยข้อเท็จจริงมันคืออะไร? ถ้าว่าเป็นสัญญา สัญญาก็เป็นเปลือกของใจใช่ไหม? แต่ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงมันเป็นปัจจุบัน มันในปัจจุบันไม่ใช่สัญญา สัญญาคือข้อมูลที่เราคิด เรานึก เราเปรียบเทียบ นั่นคือสัญญา แต่ถ้ามันเป็นความจริงล่ะ? มันเป็นความจริงมันเกิดจากจิต มันในปัจจุบัน มันไม่ใช่สัญญา ถ้าไม่ใช่สัญญามันไม่ใช่ข้อมูลเปรียบเทียบ ไม่ใช่สัญญามันเป็นปัจจุบัน

ปัจจุบันมันมาจากไหน? มันก็มาจากพลังงานตัวนั้น ถ้าพลังงานตัวนั้นมันสะท้อนพลังงานตัวนั้นไป มันสะท้อนถึงกิเลส เพราะอะไร? เพราะทั้งๆ ที่ศึกษาธรรมนี่นะ แต่มันเปรียบเทียบ ข้อมูลเปรียบเทียบมันสื่อความหมายเข้าถึงตัวใจไม่ได้ แต่ถ้ามันเป็นปัจจุบันมันสะท้อนหัวใจดวงนั้น แล้ววิปัสสนาไปมันแยก มันแปรสภาพ เห็นไหม นี่อนิจจังจากข้างนอก อนิจจังจากข้างใน

“สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา”

ความเป็นอนัตตาของมัน แม้แต่อนิจจังมันก็แปรสภาพ แล้วความรู้สึกในอนิจจังนั้นคือ ความทุกข์ คือความเข้าใจในสิ่งที่เห็นภาพเห็นนั้น มันเป็นอนัตตา อนัตตามันมีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป คำว่าเป็นอนัตตานั้นมันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป เราก็คิดถึงพลังงาน เห็นไหม พลังงานที่มันมีอยู่มันก็ต้องแปรสภาพไปเป็นธรรมดา

พลังงาน เห็นไหม คุณดูดวงอาทิตย์มันหมุนไป มันเคลื่อนไป มันเป็นธรรมดา ทุกอย่างเป็นธรรมดาหมดเลย มันเป็นอนิจจัง มันเป็นอนัตตาของมันอยู่แล้ว แต่เราไม่เข้าใจ เราไม่เห็นเรื่องสภาวะโลกภายนอก สภาวะโลกภายในใจ ความเป็นไปจากภายนอก ความเป็นไปจากภายใน อนิจจังข้างนอก อนิจจังข้างใน

นี่ชีวิตนี้มันแปรสภาพอย่างนี้ธรรมดา สิ่งที่เป็นธรรมดา ถ้าจิตมันเห็นธรรมดานะมันคงที่ของมัน มันอยู่สภาวะของมัน มันไม่ตื่นตื่น ไม่เป็นภาระแบกหามของมัน มันจะไม่ตื่นตื่นไปกับเขาซะ แต่คุณสิครูบาอาจารย์เราที่สิ้นกิเลสแล้ว เห็นไหม อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก มันเป็นธรรมดาอย่างนี้ มันเป็นสภาวะอย่างนี้ แต่เวลาอชาตศัตรูจะออกทัพจับศึก ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

สิ่งที่ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “สิ่งนั้นควรเป็นอย่างไร? นี่จะไปตีลิจฉวี จะไปตีแตกหรือไม่แตก?”

“ไม่แตก ตีเขาไม่ได้หรอก”

ตีเขาไม่ได้เพราะอะไร? เพราะเขาสมานสามัคคี เขามีคุณธรรมของเขา เขาเคารพผู้ใหญ่ เขาหมั่นประชุมกันเนื่องนิศัย เขาเชื่ออกติกา เขาเคารพกติกากัน เขามีความสามัคคีกัน ตีอย่างไรก็ไม่แตก เห็นไหม ให้พราหมณ์ไปยุแห่

นี่ดวงตาของโลกใจ ดวงตาของโลก ผู้ที่อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก แต่ขึ้นมาโลกได้ ขึ้นมาโลกได้ตั้งแต่สายบุญสายกรรมที่เขาเชื่อถือ เขาศรัทธา เขาเป็นไป เขาแก้ไขได้ คุณสิเรายืนอยู่ ตากแดด ตากฝน ถ้าเราเดินหลบเข้าร่ม เราก็ไม่ตากแดด ตากฝน

ชีวิตก็เหมือนกัน ถ้าเราใช้ความรู้สึกของเรา เราคิดด้วยความเห็นของเรา มันตากแดด ตากฝนไปสภาวะแบบนั้น มันตากแดดตากฝนเพราะมันเป็นความคิดของเรา มันเป็นกระแสสังขม

เราไปตามกระแสสังคม เห็นใหม่ แต่ถ้าเราเข้าร่วมล่ะ? เราเข้าร่วมของเรา เราไม่ตกแตก ตกฝน เราก็มีชีวิตอยู่ในสังคมเหมือนกัน

นี่สิ่งที่ช่วยโลกคือช่วยโลกอย่างนี้ ช่วยโลกคือเปลี่ยนแปลงความเป็นไปได้ แต่สิ่งนี้มันก็เป็นอนิจจังในตัวมันเอง เห็นใหม่ แต่ถ้าเราย้อนกลับเข้ามาในตัวของเรา ย้อนกลับเข้ามาในความรู้สึกของเรา ย้อนกลับมาจากใจของเรา ถ้าเราแก้ไขสิ่งนี้ นี้อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน คุณิเรทานอาหารเข้าไป อิมท้องเข้าไป มีความรู้สึกเรา มันจะเป็นสมบัติของใคร? เป็นสมบัติของผู้กินนั้น

นี่ก็เหมือนกัน จิตดวงใดมันมีการแปรสภาพ จิตดวงใดมันมีการกระทำ จิตดวงใดมีความรู้สึกความสงบของใจขึ้นมา แล้วจิตดวงนั้นได้ออกวิปัสสนาของมันนะ ถ้าจิตดวงนั้นไม่ได้ ออกวิปัสสนา เห็นใหม่ เรากินอาหารเข้าไปแล้วนี่อิมท้อง แต่พอมันย่อยสลายไป อาหารมันย่อยสลายเข้าไป เราก็ต้องกินซ้ำกินซาก นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันมีหลักมีเกณฑ์ของมันเข้ามา มันก็เป็นเหมือนกัน นี่มันเสื่อมสภาพเหมือนกัน มันอยู่คงที่ไม่ได้ แต่ถ้ามันอยู่คงที่ได้ล่ะ มันต้องมีปัญญาของมันเข้ามา

ปัญญาเกิดจากสมาธิ ปัญญาอย่างนี้เป็นโลกุตตรปัญญา ปัญญาที่เกิดจากความคิดของเรา ปัญญาที่ว่าใช้อย่างนี้มันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาเกิดจากกิเลส ปัญญาเกิดจากพลังงานอันมีกิเลส แต่ถ้าจิตสงบเข้ามากิเลสมันสงบตัวลง นี่ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมา มันก็เป็นปัญญาจากกิเลสเหมือนกัน กิเลสนี้แต่มันเป็นมรรค เป็นมรรคเพราะมันเป็นแง่บวก เห็นใหม่ เป็นแง่บวกขึ้นมา เพราะกิเลสมันยังมีอยู่ลบไม่ได้หรอก

โดยสามัญสำนึกคนเกิดมามีอวิชา พลังงานนี้มีอวิชาครอบงำอยู่ ความคิดมันมาจากอวิชาทั้งหมด แต่ขณะที่เราทำความสงบเข้ามา อวิชามันสงบตัวลง มันให้ออกาส เห็นใหม่ อรหัตตมรรค อรหัตตผล แม้แต่เป็นอรหัตตมรรค อรหัตตผล มันยังเป็นสิ่งที่สื่อความหมายได้ สิ่งที่เราชี้มาได้ สิ่งที่เราพิสูจน์ได้

อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันเป็นสมมุติอันหนึ่ง มันเป็นสิ่งที่อธิบายได้อันหนึ่ง มันเป็นทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์อันหนึ่ง แต่ขณะที่อรหัตตมรรค อรหัตตผล คลายตัวออกมาแล้วเป็นนิพพาน ๑ นิพพาน ๑ พ้นไปจากสมมุติบัญญัติทั้งหมดเลย พ้นทั้งหมด พอพ้นทั้งหมดไปเราจะสื่อความหมายกันได้อย่างไร? ก็สื่อความหมายว่ามันเป็นธรรมชาติ มันเป็นสิ่งที่มียุอันหนึ่ง

แล้วถ้าสิ่งที่มีอยู่อันหนึ่ง ถ้าเป็นคนตาบอด สิ่งที่มีอันหนึ่ง ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระไตรปิฎกก็ว่าไว้วิพพานเป็นอย่างนั้น แล้วก็มาวิพากษ์วิจารณ์กันว่า วิพพานเป็นอย่างนั้น สภาวะเป็นอย่างนั้น เห็นไหม นี่สิ่งนี้มันเป็นสมมุติ มันก็เป็นอนิจจัง มันไม่เป็นความจริง เพราะอะไร? เพราะสิ่งนี้มันโค่นกิเลสครอบงำไว้ สิ่งที่ครอบงำไว้มันเป็น มิจฉาทิฎฐิ มันเป็นความรู้ผิด ความรู้ผิดของใจ แต่ถ้าเป็นความรู้ถูกต้องละ?

คนมันลืมตา คนมีประสบการณ์การกระทำมา พุคร์้อยหน พันหน แสนหน ล้านหน นี่ไม่มีวันผิด ไม่มีวันหมด ไม่มีวันจืดจาง เพราะอะไร? เพราะมันเป็นความจริง จะทำอย่างไรมันก็เป็นความจริง เพราะมันเป็นความจริงจากใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นจริงขึ้นมาชะอย่างหนึ่ง มันจริงของมันตลอดไป แล้วความจริงอันนี้มันคงที่ของมันอยู่อย่างนั้น มันอยู่กับโลกแล้วมันไม่คิดไปนอกโลกหรอก ไม่คิดในโลก กระแสของโลกก็ไม่สามารถเอาจิตดวงนี้ไปตามกำลังของมันได้ นี่เราอยู่กับโลกถึงไม่คิดโลก เห็นไหม

น้ำบนใบบัว น้ำบนบัวมันไม่คิดใบบัว มันเป็นธรรมชาติของมัน มันเป็นน้ำก็จริงของน้ำ ใบบัวก็เป็นของใบบัวนะ มันสัมผัสกันอันหนึ่ง แล้วต่างคนก็ต่างแยกกันไปเป็นธรรมดา นี่สิ่งที่เป็นไปอยู่อย่างนี้มันก็เป็นสภาวะธรรมดา สิ่งที่เป็นธรรมดานะ แต่ถ้าเราไปยึด เราไม่เข้าใจมัน เห็นไหม ใครคือเป็นคนโง่? จิตมันเป็นคนโง่เอง จิตนี้แสนโง่

ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติไปพอเห็นข้อเท็จจริงแล้ว ทำไมมันโง่อย่างนี้? ทำไมมันโง่อย่างนี้? แต่มันก็ต้องโง่อย่างนี้เป็นธรรมดา เพราะมันไม่รู้จริงหรือ มันไม่เห็นจริงหรือ เพราะอะไร? เพราะมันเป็นโลกีย์ปัญญา มันก็คิดของมันไปก่อน แล้วพอลึกเข้าไปเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป มันถึงว่าทำไมมันโง่อย่างนี้? มันสะท้อนใจมากนะ พอมันสะท้อนใจมันก็ปล่อย ปล่อย ปล่อยบ่อยครั้งเข้าเพราะมันฝึกฝน เห็นไหม ถึงที่สุดแล้วสมุจเฉทพหวน มันขาด มันขาดออกไปเลย กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันแยกออกเป็นธรรมดา สิ่งต่างๆ นี้กายกับจิตแยกออกจากกัน โลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง สิ่งที่เป็นความพอใจ กามฉันทะนี้ทำลายมันออกไปแล้ว กามฉันทะเพราะพอใจมันถึงมีกามราคะ สิ่งที่ทำลายจนสะอาดบริสุทธิ์ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส นี่ตัวพลังงานเฉยๆ นี่แหละ ตัวสิ่งที่เป็นตอเนื้แหละ

นี่ความรู้สึกคร่อมมันไว้ไง เรานั่งทับตัวเองไว้ แล้วเราไม่รู้จักว่าเรานั่งทับตัวเอง หาเท่าไรก็ไม่เจอเพราะมันเป็นตัวเราเอง เรานั่งทับอยู่มันจะหาได้ที่ไหน? เราเอาเพชรไว้บน

หน้าผากแล้วเราก็งี้หวนนะ เปิดไปเถาะในตู้เซฟเปิดแค่ไหนก็ไม่เห็นหอรอก เพราะมันอยู่บนหน้าผาก ตามันก็มองไม่เห็น เพราะอะไร? เพราะตามันอยู่ต่ำกว่า

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เวลามันคร่อมตอไว้ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่มองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส จิตเดิมแท้ที่ แล้วจะเอาอะไรไปเห็นมัน? สิ่งที่เราเห็นมันนะ นี่สิ่งที่เห็นมันก็ต้องเป็นอรหัตตมรรค เป็นสิ่งที่ป็นสัจจะความจริง

นี่ทำอย่างนี้ถ้ามันย้อนกลับขึ้นมา เห็นไหม ขณะที่เราทำอยู่ ขณะที่เราใช้อยู่ อายุการใช้งานของวัตถุเขา อายุการใช้งานของชีวิต ถ้ามันยังไม่ถึงที่สุด อายุใช้งานของมันแต่ละภพแต่ละชาติ อายุการใช้งานบนพรหม อายุการใช้งานของเทวดา อายุการใช้งานของมนุษย์ อายุการใช้งานของสัตว์ เห็นไหม แมลงวัน สัตว์ต่างๆ อายุใช้งานของมันกี่วัน? นี่สิ่งนี้มันจะเวียนตายเวียนเกิดแล้วแต่เราได้สถานะใดมา

แต่ถ้ามันทำถึงจิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่มองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ข้ามพ้นกิเลส ไม่มีอายุใช้งาน ไม่มีสิ่งใดๆ เลย แต่มันมีของมันอยู่ เห็นไหม มันมีของมันอยู่ มันเป็นไปของมัน ไม่มีสิ่งใดๆ จะเข้าไปสัมผัสสิ่งนี้ได้เลย นี่มันถึงเป็นความจริงอันนี้ มันถึงว่าถ้ามีสิ่งนี้แล้วไม่ตื่นตื่นไปกับโลก มีปัญญา

โลกมันมีวิฤติ วิฤติต่างๆ นะ นี่ข้าวยากหมากแพง อุดมสมบูรณ์มันเป็นยุคเป็นคราว ฤดูกาลมันก็เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้มีศีลมีธรรมอยู่กับสังคมาใด สิ่งนั้นร่วมเย็นเป็นสุข ขณะที่ร่วมเย็นเป็นสุข เห็นไหม แต่เราต้องแบกรับภาระสังคมา แบกรับภาระสังคมาหมายถึงสภาวะกรรมคนหมู่มาก คนดีก็มี คนทุกข์คนยากก็มี สิ่งนี้มันต้องเจือจางกันไป มันทอนกำลังอันนั้นไป

ถ้าสิ่งนี้มันทอนกำลังอันนั้นไป นี่เป็นเรื่องของโลกนะ เป็นเรื่องของพลังงาน เห็นไหม แต่เรื่องของใจไม่มีทอน ธรรมชาติอันนั้นไม่มีทอน มันป็นสัจจะความจริงของมันธรรมชาติอันนั้น นี่ถ้าทำสิ่งนี้ได้ปัญญาของเราจะมีจุดยืน ไม่ตื่นตื่นไปกับโลก ถึงวิฤติอันหนึ่ง ขณะที่เกิดวิฤติเขาต้องการคนกล้า คนกล้า คนมีจุดยืน มันจะพาสังคมาไปในทางที่ถูกต้อง

สังคมานี้ กระแสสังคมา เห็นไหม เจริญมี ๒ ด้าน คนเห็นต่างกันโดยธรรมชาติของมัน สิ่งที่เราเห็นต่างกันโดยธรรมชาติ ถึงเวลาแล้วถ้าดวงตาเขาเปิดขึ้นมา เราให้ข้อมูลจนกว่าเขา

ตัดสินใจของเขาได้นะ เปลี่ยนแปลงได้ การแสดงธรรมนี้ก็เหมือนกัน การแสดงธรรมให้เข้าถึงหัวใจ ถ้าหัวใจเปลี่ยนแปลง หัวใจมันพลิกขึ้นมาจะ คนนั้นเป็นคนดีขึ้นมา

สิ่งที่ดี นี่การกระทำทั้งหมดเกิดจากความคิด การพูด การแสดงกิริยาต่างๆ เกิดมาจากใจทั้งหมด ถ้าใจมันดีเสียอย่างหนึ่ง เห็นใหม่ การแสดงออกมันเป็นจริตนิสัย บางคนจะสุภาพเรียบร้อย บางคนจะใช้ความรุนแรง แต่ความรุนแรงด้วยความสะอาดมันก็เป็นประโยชน์ ความสุภาพเรียบร้อยด้วยความสะอาดมันก็เป็นประโยชน์

ความสะอาดบริสุทธิ์ทุกคนต้องการ คุณเล็กๆ สิ มันไร้เดียงสามันดูน่ารักไปหมดแหละ เพราะมันไร้เดียงสา มันก็พูดตามความเป็นจริงของมัน แต่พอเราโตขึ้นมาเรามีมรรยาท เรามีสังคม เรามีต่างๆ การแสดงออกของเรา เราแสดงออกอย่างนั้นไม่ได้ มันถึงต้องดีความ ต้องทันโลก เราทันโลก เห็นใหม่ เราไม่เป็นเหยื่อของโลก

ทันโลกนะ เราอยู่กับโลกเราต้องมีที่ยืนในสังคม ถ้ามีที่ยืนในสังคมนะเราทำของเราไป เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วเราสร้างคุณงามความดี โลกเป็นสมบัติของโลก ธรรมเป็นสมบัติของใจ ถ้าเราทำคือว่าเรามีจุดยืนในหัวใจของเรา เราจะไม่วอกแวกจนเกินไปนัก โลกเขาจะทุกข์ร้อนขนาดไหน เขาตากแดด ตากฝน เราก็มีที่พำอาศัย นี่ถ้าทำสมาธิของใจ เรือนของใจไง มีบ้านหลังหนึ่ง เราก็มีที่หลบฝน หลบแดด จิตใจของเราถ้ามีจุดยืนของเรา เราก็มีที่หลบฝน หลบแดด

โลกก็เป็นโลก ธรรมก็เป็นธรรม แต่มันอยู่กับเรา เห็นใหม่ ความคิดดี ความคิดชั่ว มันก็อยู่กับเรา เราคิดเอง เราทำเอง เราเลือกเอง เรามีสติของเราเอง เราทำของเราเองนะ สิ่งต่างๆ ในโลกนี้มันอาศัยจากภายนอก แต่อาศัยจากภายใน จิตมันต้องมีที่อาศัย แล้วเราจะเป็นคนดีของเรา เป็นคนดีของเราเอง รู้สึกรู้สีกของเราเอง ครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะ แล้วเราทำได้เป็นสมบัติของเรา เอวัง